

Vježba 7.9. – Politički ciklus

Obrazovni ciljevi	Učenici mogu primijeniti model političkog ciklusa na primjere donošenja političkih odluka.
Materijali	Učenici postaju svjesni svojih mogućnosti intervenisanja i učestvovanja u procesu donošenja političkih odluka. Paket radnih listova za učenike: "model političkog ciklusa". <i>Flip chart</i> papir, markeri, makaze, ljepilo.

Postupak

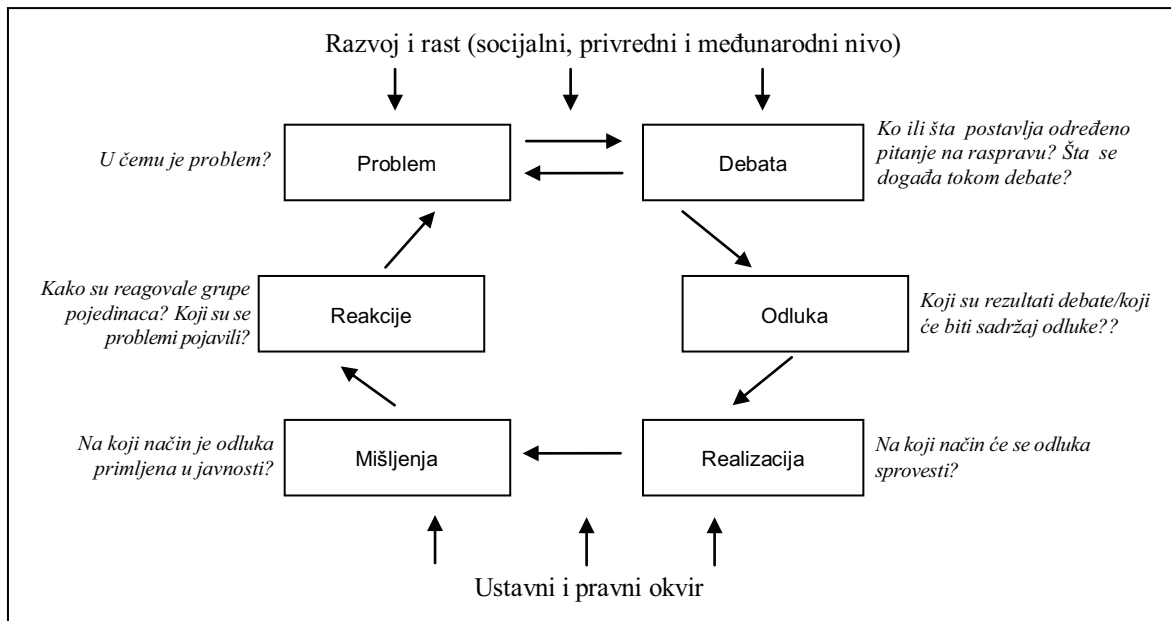
1. Nastavnik upoznaje učenike s modelom političkog ciklusa, koristeći pritom jedan od sljedećih pristupa:
  - Nastavnik koristi deduktivni, sistematski pristup: nastavnik drži predavanje⁷ i potom učenici primjenjuju nastavno sredstvo koje su dobili.
  - Nastavnik slijedi induktivni pristup: nastavnik započinje primjerom ili se osvrće na znanje i iskustvo koje su učenici već stekli. Ovo može biti neki aktuelni javni problem, odluka koju učenici podržavaju ili su protiv nje ili pak problem oko kojeg su zabrinuti. Odluka koja je donesena u školi takođe može biti polazna tačka. Zatim slijedi predavanje nastavnika u kojem se pažljivo osvrće na kontekst koji su mu pružili učenici.

Koji god od spomenutih pristupa bude korišćen, učenici će dobiti primjerak radnog materijala "Model političkog ciklusa".
2. Učenici primjenjuju model. Mogu se dati različiti zadaci:
  - Učenici koriste model kao sredstvo za aktivno i strukturisano čitanje novina. Radeći u grupama od četiri do šest članova, učenici proučavaju novine objavljene u posljednjih nekoliko dana i identifikuju primjere za svaku od šest faza. Učenici lijepe članke na plakate i prezentiraju ih u plenumu.
  - Učenici slijede postupak donošenja odluka na određenom problemu. Ovo će zahtijevati materijale koji pokrivaju duži vremenski period i stoga su takođe korisna starija izdanja novina. Knjige i Internet mogu postati važni izvori. Ova vježba može se razviti u istraživački projekat.
3. Model može služiti kao polazišna tačka za raspravu: u kojoj fazi postupka donošenja odluke možemo intervenisati? Nastavnik bi takođe trebalo da objasni da su dvije faze „odluka“ i „realizacija“ ograničene na politički sistem (osim ako odluku nije donio plebiscit). Građani mogu intervenisati u bilo kojoj drugoj fazi.

⁷ Vidjeti "opšte informacije za nastavnike" (u odjeljku o radnim materijalima ove vježbe).

Materijali

Model političkog ciklusa: Politika kao postupak rješavanja problema.

Model političkog ciklusa: dodatne informacije za nastavnike

Politički ciklus je model. On djeluje kao mapa, što znači da bira određene dijelove iz stvarnosti a ostale zanemaruje. Na taj način slika postaje jasnija ali korisnik nikad ne bi trebalo da brka model sa stvarnošću. U ovom slučaju, model političkog ciklusa usredsređuje se na politiku kao proces donošenja odluka i rješavanja problema. Njegov fokus nije na politici kao borbi za moć, iako se taj aspekt pojavljuje. Šest kategorija vode prema ključnim pitanjima koja nam pomažu da analiziramo političko donošenje odluka. Učenici se podstiču da iznose nova pitanja koja se vežu za specifičniji kontekst.

Ovaj model pruža idealan tip opisa političkog donošenja odluka. Prvo, politički problem mora postati javni prioritet. Pitanje postavljanja prioriteta tijesno je povezano s političkom moći. Problemi ne postoje kao takvi, oni se moraju definisati i prihvatiti. Suprotstavljeni interesi i vrijednosti imaju važnu ulogu, jer definicija problema snažno utiče na ishod donošenja odluke. Na primjer, siromaštvo se može definisati kao napad na ljudska prava ili kao podsticaj da se uzme sudbina u vlastite ruke. Prvo gledište implicira da je siromašnim ljudima potrebna zaštita, dok drugo prećutno implicira da siromašnim ljudima ne treba mnogo pomagati, jer ih to može učiniti lijenim. Ključno pitanje postavljanja prioriteta naznačeno je dvostrukim strelicama između kategorija problemi i debata.

Debata se odvija pod određenim uslovima. Ovdje je važan okvir modela: socijalni, privredni i međunarodni tokovi obezbjeđuju informacije za raspravu, dok ustavni i zakonodavni okvir određuju pravila. Ko može učestvovati u debati? Ko o čemu odlučuje? Ova pitanja pomažu da razumijemo ishode debate, konačnu odluku. Ko učestvuje u debati? Koji su interesi u igri? O čemu treba da se pregovara? Je li moguće doći do kompromisa?

Realizacija: Kako se realizuje odluka? Jesu li se pojavile određene poteškoće ili sukobi? Da li je realizacija odluke u skladu sa ciljevima onih koji su tu odluku donijeli?

Mišljenja: Kako je odluka "primljena" u javnosti? Na čije interese je odluka pozitivno uticala, a na čije negativno? Koje su vrijednosti u pitanju?

Reakcije: Jesu li reakcije na odluku reakcije pojedinaca i/ili su to kolektivne/organizovane reakcije grupe? Podržavaju li ili se protive odluci? Primjeri mogu biti protesti, demonstracije, pisma urednicima novina, odluke sudova, iseljavanje, povlačenje investitora, kršenje zakona itd.

Problem: Na kraju, da li je riješen osnovni problem? Da li su se ostvarili neki nepoželjni i nepredviđeni rezultati? Da li je nastao novi problem kroz reakcije na odluku i njenu implementaciju? Politički ciklus se prekida ako se problem riješi. Vrlo često, novi ciklus započinje sa novim naknadnim ili nepredviđenim problemom.

Učenici bi trebalo da shvate da politički ciklus pokazuje gdje i kako građani mogu da učestvuju u politici. Možemo dati našu definiciju problema koji traže političku pažnju a za čije rješavanje su potrebna javna sredstva. Možemo učestvovati u debati, stvoriti naš stav o odluci i podržati ili se protiviti načinu na koji se odluka o problemu bude primijenila. Pri tome, koristimo naša ljudska i građanska prava. Demokratija zavisi od aktivnih demokrata.